

**Nr 114**

**Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt, m. m.; given Stockholms slott den 29 september 1972.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**CARL GUSTAF**

**G. E. STRÄNG**

**Propositionens huvudsakliga innehåll**

I propositionen föreslås bl. a. att sjömansskatten justeras med hänsyn till de nya skatteskalorna för statlig inkomstskatt och ökningen i den genomsnittliga kommunala utdebiteringen sedan år 1970. Förslaget innebär en sänkning av sjömansskatten för inkomsttagare i de lägre inkomstskikten. Fördelningen av sjömansskatten mellan staten, kommunerna och försäkringskassorna föreslås ändrad, innebärande att kommunandelen ökar. De nya bestämmelserna om sjömansskattens storlek föreslås gälla fr. o. m. den 1 mars 1973.

I propositionen föreslås också att fordran på skatt på annonser och reklam skall, liksom andra punktskatter, bli förmånsberättigad i konkurs.

## 1 Förslag till

### Förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 2 mom. och 14 § 1 mom. förordningen (1958: 295) om sjömansskatt<sup>1</sup> skall ha nedan angivna lydelse.

#### Nuvarande lydelse

#### Föreslagen lydelse

##### 4 §

2 m o m.<sup>2</sup> Ersättning utgår årligen till kommun som icke tillhör landstingskommun med *sextio* procent, till annan kommun med *fyr-tiotvå* procent, till landstingskommun med *arton* procent, och till allmän försäkringskassa med *sex* procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller inom försäkringskassans verksamhetsområde. Vid bestämmande av ersättning till Göteborgs allmänna försäkringskassa tages hänsyn även till sjömansskatt som på grund av förordnande enligt 7 § 2 mom. erlagts av i försäkringskassan inskriven sjöman.

2 m o m. Ersättning utgår årligen till kommun som icke tillhör landstingskommun med *sextiofem* procent, till annan kommun med *fyr-tiofem* procent, till landstingskommun med *tjugo* procent och till allmän försäkringskassa med *fem* procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller försäkringskassans verksamhetsområde. Vid bestämmande av ersättning till Göteborgs allmänna försäkringskassa tages hänsyn även till sjömansskatt som på grund av förordnande enligt 7 § 2 mom. erlagts av i försäkringskassan inskriven sjöman.

Ersättning, som ovan sagts, skall icke utgå till kommun, om beloppet icke uppgår till minst 500 kronor.

##### 14 §

1 m o m.<sup>3</sup> Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. Av den för varje period redovisade skatten har redaren rätt att behålla ett belopp motsvarande en procent av skatten. Det redaren tillkommande beloppet beräknas till helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

1 m o m. Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt.

<sup>1</sup> Förordningen omtryckt 1970: 933.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 1972: 81.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 1972: 81.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Redovisning av skatten skall ske i den ordning riksskatteverket bestämmer.

För varje redovisningsperiod utom november—december skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång å sjömansskattekontorets postgirokonto insätta den skatt som skall inbetalas. För redovisningsperioden november—december skall inbetalning ske senast den 15 därpå följande februari. Sjömansskattenämnden må efter därom gjord framställning bevilja anstånd med skattens inbetalning och redovisning, i regel dock högst en månad. Anstånd för redovisningsperioden november—december må beviljas endast om synnerliga skäl föreligga.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1973. Äldre lydelse gäller i fråga om sjömansskatt som redovisats för tid före ikraftträdandet.

## 2 Förslag till

### **Lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

## 1 §

Förmånsrätt enligt 13 § förmånsrättslagen (1970: 979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket uppbördsförordningen (1953: 272), samt skatt enligt förordningen (1908: 128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1958: 295) om sjömansskatt och kupongskatteförordningen (1970: 624),

2. skatt enligt förordningen (1959: 507) om allmän varuskatt och förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908: 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas

3. skatt eller avgift enligt förordningen (1908: 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, förordningen (1928: 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, förordningen (1943: 477) om skatt å vissa pälsvaror, förordningen (1948: 85) om försäljningsskatt, förordningen (1953: 396) om accis å fettemulsion m. m., förordningen (1953: 397) angående avgift för fettvaror som användas

*Nuvarande lydelse*

för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen samt förordningen (1971: 170) om annonsskatt,

*Föreslagen lydelse*

för framställning av fettemulsion m. m., förordningen (1956: 545) angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall, förordningen (1957: 262) om allmän energiskatt, förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor, förordningen (1961: 372) om bensinskatt, förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, förordningen (1961: 653) om brännoljeskatt, stämpelskatteförordningen (1964: 308), förordningen (1964: 352) om gasolskatt, förordningen (1966: 21) om särskild skatt på motorbränslen, förordningen (1971: 170) om annonskatt samt *förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam,*

4. skatt enligt förordningen (1922: 260) om automobilskatt, kungörelsen (1934: 122) om skatt å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, kungörelsen (1951: 750) om saluvagnsskatt, förordningen (1963: 116) om trafikomläggningsskatt, kungörelsen (1964: 43) om skatt å automobil, som av utomlands bosatt person för tillfälligt brukande i riket här förvärvats samt traktorskatteförordningen (1969: 297),

5. tull samt avgift enligt kungörelsen (1960: 235) om avgift för växtskyddskontroll vid införsel av växter och förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt förordningen (1952: 320) om prisregleringsavgift för fisk m. m., förordningen (1953: 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, förordningen (1953: 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. samt förordningen (1967: 340) med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område,

7. avgift, som anges i 1 § första stycket förordningen (1959: 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. samt avgift enligt lagen (1961: 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering och förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, allt i den mån avgift som här avses icke omfattas av 1.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringen och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Äldre lydelse av 1 § gäller fortfarande beträffande konkurs på grund av ansökan, som gjorts före ikraftträdandet.

**Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 september 1972.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt, m. m.* och anför.

### **Inledning**

Skatt enligt förordningen (1958: 295) om sjömansskatt (SjF) utgår enligt tabeller som bygger på bl. a. den vanliga statliga inkomstskatten och den genomsnittliga kommunala utdebiteringen för visst år. Regelmässigt har sjömansskatten justerats när ändringar har gjorts i den statliga inkomstskatten. I samband därmed har hänsyn brukat tas till förändringar i kommunal utdebitering.

Under senaste vårsession beslutade riksdagen, med verkan fr. o. m. den 1 januari 1973, om ändrade grunder för skatt enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt. Frågan om sjömansskattens storlek bör därför tas upp till övervägande. Jag ämnar i det följande gå in på detta spörsmål i hela dess omfattning och sålunda även ta upp frågan om ändringar i grunderna för beräkning av sjömansskatten och frågan om skattens fördelning mellan stat och kommun. Jag avser också att beröra den särskilda förmån som redarna åtnjuter genom rätten att för egen räkning behålla en procent av innehållen sjömansskatt.

### **Nuvarande ordning**

#### **Sjömansskattens storlek**

De nuvarande grunderna för beräkning av sjömansskatt framgår av den promemoria som utgör bilaga 5 till prop. 1970: 98 (BeU 1970: 44, rskr 1970: 298, SFS 1970: 423).

Till grund för sjömansskattetabellerna ligger källskattetabellen för år 1970 vid en kommunal utdebitering av 20 kr. Denna källskattetabell har emellertid justerats i flera hänseenden. Till att börja med har beaktats de ändringar i skattelagstiftningen som beslutats av 1970 års vårriksdag.

Tabellen har därefter omräknats med hänsyn till att sjömännen skall tillgodoräknas dels avdrag för sjukförsäkringsavgift med belopp motsvarande på sjöinkomsten belöpande avgift, dels avdrag för försäkringspremier med 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för gift skattskyldig. Sjukförsäkringsavgiften motsvarar härvid medeltalet för riket utom Stockholm av de avgifter som riks-försäkringsverket bestämt för år 1970. Vidare tillgodoräknas sjömännen omkostnadsavdrag, schabloniserade till ett årligt belopp om 500 kr. i närfart och 1 000 kr. i fjärrfart. Källskatten bestäms under förutsättningen att dessa avdrag beviljas utöver avdrag som enligt 4 § 1 mom. uppbördsförfordningen (1953: 272) beaktas vid fastställande av källskattetabeller. Förmån av fri kost värderas till 250 kr. per månad. Något värde för fritt logi tas däremot inte upp.

Sedan källskattetabellen har omräknats på detta sätt, sker en viss reduktion av de framkomna skattebeloppen. Gift sjöman och ogift sjöman med barn tillgodoräknas sålunda skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförfordningen med 150 kr. per månad. För såväl gift som ogift sjöman reduceras framkomna skattebelopp ytterligare, nämligen för närfart med 30 %, dock högst 50 kr. och minst 25 kr., och för fjärrfart med likaledes 30 %, dock högst 150 kr. och minst 75 kr., allt vad avser månadsinkomst. Dessa skattebelopp anges i tabellerna som skatt på den kontanta inkomsten. Värdet av fri kost har emellertid medräknats enligt vad nyss angetts.

Nu angivna principer gäller för sjömän bosatta i de nordiska länderna. Vid bestämmandet av sjömansskatten för andra sjömän på svenska fartyg har man utgått från de nyss redovisade grunderna men de härvid framkomna skattebeloppen har ytterligare reducerats. För en beskattningsbar månadsinkomst av 1 800 kr. och däröver upptas skatten till 90 % av sjömansskatten för här i landet bosatt gift sjöman med samma inkomst i närfart resp. fjärrfart. Vid lägre inkomster bestäms skatten för utomnordiska sjömän till en viss procentandel av sjömansskatten för i nordiskt land bosatt ogift sjöman utan barn. Denna procentandel bestäms genom att sjömansskatten för utomnordiska sjömän med en beskattningsbar månadsinkomst av 1 800 kr. uttrycks i procent av sjömansskatten för i nordiskt land bosatt sjöman utan barn med samma inkomst. Procentsatsen är ca 64 i närfart och ca 61 i fjärrfart.

Sjömansskatten uppgick år 1971 till ca 152 milj. kr., varav ca 134 milj. kr. avsåg sjömän bosatta i Sverige.

### Fördelning av sjömansskatten

Sjömansskatten kan betecknas som en statlig definitiv källskatt. Sedan sjömansskattens tillkomst har emellertid kommunerna och försäkringskassorna kompenserats för bortfallet av skatteinkomster resp. avgifter genom att de tillerkänts viss andel av den sjömansskatt som er-

lagts av sjömän bosatta inom kommunen eller kassans verksamhetsområde.

De nu gällande schablonerna för fördelning av sjömansskatten bestämdes år 1971 (prop. 1971: 132, SkU 1971: 63, rskr 1971: 260). Fördelningsgrunderna innebär i princip, att kommunerna skall erhålla den kommunalskatt som ingår i den omräknade källskattetabellen för sjömansskatt, medan statsverket bär skattebortfallet genom skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförordningen och det särskilda skatteavdraget om 30 %. Till grund för beräkningen av kommunandelen har lagts en genomsnittlig kontant månadsinkomst dels för befäl, dels för manskap i både närfart och fjärrfart. Man har utgått från att 30 % av sjömännen är gifta. Vid den senaste fördelningen av kommunandelen mellan landsting och primärkommun har hänsyn tagits till att de kraftigaste utdebiteringsökningarna sedan andelstalen bestämdes har legat på landstingssidan. Försäkringskassornas andel bestäms med hänsyn till genomsnittsbeloppet av sjukförsäkringsavgifterna i den omräknade källskattetabellen samt deras förhållande till den uträknade sjömansskatten.

Bestämmelserna om fördelningsgrunderna finns i 4 § 2 mom. SjF. Kommun som inte tillhör landstingskommun erhåller 60 %, annan kommun 42 %, landstingskommun 18 % och allmän försäkringskassa 6 % av den sjömansskatt som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller försäkringskassans verksamhetsområde. En specialbestämmelse gäller för Göteborgs allmänna försäkringskassa. Ersättning till denna sjukkassa utgår även för sjömän bosatta i annat nordiskt land än Sverige, som är inskrivna i kassan. Ersättning utgår inte till kommun om beloppet enligt nyss angiven procentsats inte uppgår till minst 500 kr.

Av 1971 års sjömansskatt har ca 63,6 milj. kr. gått till primärkommunerna, ca 16,9 milj. kr. till landstingen och ca 8,3 milj. kr. till försäkringskassorna.

### **Skattekompensation för redare i visst fall**

Enligt 14 § 1 mom. SjF äger redare för egen räkning behålla 1 % av för varje period redovisad sjömansskatt. Denna bestämmelse gäller fr. o. m. år 1971 och ersatte då en regel som innebar rätt för redare att vid utbetalning av sjuklön behålla skatten på den del av till sjömän utbetald sjuklön, som motsvarade ersättning från allmän försäkringskassa under sjömans sjukdomstid (sjukpenning). Sjukpenningen tillkom redaren på grund av bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Bakgrunden till den numera avskaffade förmånen för redare, som utförligare beskrivs i prop. 1970: 98 (s. 66 f.), var i korthet följande.

Sjöman är genom dels lagbestämmelser, dels avtal berättigad till

sjuklön under viss tid. Sjuklönen uppgår i princip till full månadslön. Den sjukpenning som sjömannen är berättigad till uppbärs av redaren, s. k. arbetsgivarinträde.

Före år 1964 var sjukpenningen skattefri även när den utgick i samband med sjuklön. För att sjömännens inte skulle överkompenseras i lönehänseende under sjukdom ägde redarna, enligt överenskommelse med de ombordanställda, att ta ut "full skatt" på sjuklönen medan skatt givetvis inte redovisades till statsverket på den del av sjuklönen som kompenserades med sjukpenning från försäkringskassan. Att sjukpenningen sedermera vid fall av arbetsgivarinträde blev skattepliktig inkomst, medförde ingen ändring i redares förmån att få behålla innehållen "skatt på sjukpenning".

Att nämnda förmån ersattes med det nuvarande enprocentsavdraget vid redovisning av sjömansskatt sammanhängde bl. a. med att den tidigare ordningen medförde avsevärda besvär från administrativ synpunkt.

## Departementschefen

### Sjömansskattens storlek

De nu gällande tabellerna för sjömansskatt fastställdes år 1970. Till grund för tabellerna ligger bl. a. skatteskalen enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, som under våren 1972 ändrades med verkan från den 1 januari 1973 (prop. 1972: 95, SkU 1972: 32, rskr 1972: 238, SFS 1972: 375). Regelmässigt har ändringar i den statliga inkomstskatten föranlett motsvarande ändringar i sjömansskatten. Jag föreslår att så sker även nu.

Vid bestämmandet av sjömansskatten tas också hänsyn till medelutdebiteringen av kommunal inkomstskatt, beräknad på visst sätt. Den nuvarande sjömansskatten har beräknats på grundval av en medelutdebitering av 20 kr., varvid hänsyn tagits till sjömansskattens beloppsmässiga fördelning på skattskyldiga i olika län (prop. 1970: 98 s. 82). En motsvarande fördelning av 1971 års sjömansskatt ger följande resultat.

|                          |       |   |                   |
|--------------------------|-------|---|-------------------|
| Göteborgs och Bohus län  | 29,0  | % | av sjömansskatten |
| Malmöhus län             | 20,8  | % | " "               |
| Stockholms län           | 13,2  | % | " "               |
|                          | 63,0  | % | " "               |
| Kalmar län               | 4,1   | % | " "               |
| Älvsborgs län            | 3,4   | % | " "               |
| Kristianstads län        | 3,1   | % | " "               |
| Västernorrlands län      | 3,1   | % | " "               |
| Hallands län             | 2,9   | % | " "               |
| Blekinge län             | 2,5   | % | " "               |
|                          | 82,1  | % | " "               |
| 10 län varierande mellan |       |   |                   |
| 1,0 och 2,4 %            | 14,4  | % | " "               |
| 5 län med mindre än 1 %  | 3,5   | % | " "               |
|                          | 100,0 | % | " "               |

Medelutdebiteringen år 1972 för de län som tillsammans svarar för 82,1 % av sjömansskatten utgör 23,09 kr. och medelutdebiteringen för hela landet 23,79 kr. Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län har en medelutdebitering om 22,61 kr. Jag föreslår med hänsyn här till att sjömansskatten skall beräknas på grundval av en kommunal utdebitering av 23 kr.

I samband med en justering av sjömansskattetabellerna finns anledning överväga storleken av de avdrag som sjömännen har ansetts böra tillgodoräknas i skattehänseende. En redogörelse för dessa avdrag har lämnats i det föregående. I fråga om skattereduktion för gifta och ogifta med barn samt schabloniserade omkostnadsavdrag finner jag det inte påkallat att föreslå någon ändring. Däremot är det enligt min mening motiverat att överväga en ändring av den skattereducering som mer direkt motiveras av att de ombordanställda har mindre möjligheter än andra att utnyttja de förmåner som samhället erbjuder. Jag syftar då på det förhållandet att skattebeloppen enligt den omräknade källskattetabellen reduceras med visst belopp vid beräkning av sjömansskatten, nämligen med 30 %, dock med minst 75 kr. och högst 150 kr. i fjärrfart och med minst 25 kr. och högst 50 kr. i närfart för månadsinkomst.

Dessa avdrag kan sägas kompensera sjömännen för den omständigheten att de inte i samma mån som andra skattskyldiga kan tillgodogöra sig de tjänster som samhället tillhandahåller inte minst på den kommunala sidan. Med hänsyn till bl. a. att den kommunala utdebiteringen har ökat betydligt sedan sjömansskatten senast fastställdes, bör reduceringsavdraget höjas. Åtskilligt talar för att det bör utgå med lika belopp oavsett inkomst. De nuvarande minimibeloppen avser f. ö. inkomstlägen som endast sällan förekommer i praktiken. Jag föreslår att skattebeloppen för månad skall reduceras med 200 kr. i fjärrfart och med 75 kr. i närfart, lika för alla inkomstlägen. Jag vill erinra om att denna ökning i avdragsbeloppen enligt senast tillämpade principer (prop. 1971: 132 s. 15) och som jag ämnar föreslå i det följande helt kommer att falla på statsverket och således inte beröra kommunernas rätt till ersättningsbelopp av sjömansskatten.

Sammanfattningsvis innebär mitt förslag beträffande ändringar i sjömansskattens storlek, att skattebeloppen beräknas enligt källskattetabellen för år 1972 vid kommunal utdebitering av 23 kr. per skattekrona och med beaktande av de ändringar i förordningen om statlig inkomstskatt som beslutats av vårriksdagen 1972 samt att skattebeloppet enligt den omräknade källskattetabellen reduceras med 200 kr. i fjärrfart och 75 kr. i närfart. Övriga grunder för skatteberäkningen bör vara oförändrade. De framgår av bilaga 5 till prop. 1970: 98. Utfärdandet av sjömansskattetabeller som avser månadsbelopp bör liksom tidigare ankomma på Kungl. Maj:t efter riksdagens bemyndigande.

Relationen mellan den nuvarande och den föreslagna sjömansskatten

samt den föreslagna sjömansskatten och skatten vid landtaxering i olika inkomstlägen framgår av tabeller som torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 1—3*.

De ändrade grunderna för den statliga inkomstskatten tillämpas beträffande källskatten fr. o. m. den 1 januari 1973. Av tekniska och administrativa skäl är det emellertid inte möjligt att sätta de nya sjömansskattetabellerna i kraft vid denna tidpunkt. Jag vill därvid särskilt peka på att distributionen av tabellerna från redarna till fartygen tar avsevärd tid i anspråk. På grund härav och då de nya tabellerna lämpligen bör först tillämpas vid inträdet av en ny redovisningsperiod om två månader för sjömansskatt, föreslår jag att de träder i kraft den 1 mars 1973 (jfr SFS 1962: 21 med sjömansskattetabeller som tillämpades fr. o. m. mars månad 1962).

### Fördelning av sjömansskatten

I det föregående har jag redovisat de principer som ligger till grund för beräkning av den andel av sjömansskatten som skall tillkomma kommun och försäkringskassa. Utgångspunkten för beräkning av andelstalen ligger i en jämförelse mellan genomsnittlig kommunalskatt och sjukförsäkringsavgift enligt den omräknade källskattetabellen å ena, samt storleken av den genomsnittliga sjömansskatten å den andra sidan.

Kommunerna skall enligt förut tillämpade principer erhålla den kommunalskatt som ingår i den omräknade källskattetabell som ligger till grund för sjömansskatt. Höjningen av denna utdebitering från 20 till 23 kr. som jag nyss har förordat medför att kommunernas andel av sjömansskatten ökar. I samma riktning verkar sänkningen av den vanliga statliga inkomstskatten. Fördelningsgrunderna bör därför omprövas.

Som tidigare bör beräkningen av kommunandelens storlek grundas på genomsnittlig kontant månadsinkomst för befäl resp. manskap ombord och på antagandet att 30 % av sjömännen är gifta. Senaste statistik beträffande genomsnittsinkomster till sjöss avser emellertid april 1970. Dessa siffror bör justeras med hänsyn till att den genomsnittliga löneökningen under tiden 1970—1972 kan beräknas till 18 % för befäl och 20 % för manskap.

Inom finansdepartementet har gjorts en ny beräkning av hur sjömansskatten bör fördelas mellan staten, kommunerna och försäkringskassorna. Beräkningen ger vid handen att kommunandelen enligt de nyss angivna principerna skulle ligga omkring 67 % i stället för nuvarande 60 % och andelen för försäkringskassorna uppgå till ca 5 % i stället för 6 %. Jag föreslår mot denna bakgrund att kommunandelen skall vara, avrundat, 65 % och försäkringskassornas andel 5 % av sjömansskatten för här bosatta sjömän. Eftersom utdebiteringen för primärkommuner under perioden 1970—1972 visar en genomsnittligt något större ökning än den för landstingen, bör primärkommunernas an-

del bestämmas till 45 % (f. n. 42 %) och landstingsandelen till 20 % (f. n. 18 %). Den föreslagna fördelningsgrunden innebär att primärkommunernas andel ökar med ca 4,8 milj. kr. och landstingens andel med ca 1,9 milj. kr. vid oförändrad storlek av sjömansskattens totalbelopp.

De nuvarande principerna för sjömansskattens fördelning medför att kommunandelen kontinuerligt ökar med en stigande kommunal utdebitering. Jag vill erinra om att kommunandelen så sent som år 1971 höjdes med 5 %. Fördelningsgrunden bestäms emellertid med tillämpning av schabloner som kan behöva omprövas tid efter annan. Jag ämnar i ett senare sammanhang ta upp frågan om en eventuell ändring av de principer som f. n. gäller vid bestämmandet av sjömansskattens fördelning.

De fördelningsgrunder som jag nu förordat avser den sjömansskatt som enligt mitt förslag skall utgå fr. o. m. mars 1973. Det skulle emellertid medföra avsevärt administrativt merarbete att göra en särskild fördelning av sjömansskatten för de två första månaderna 1973 enligt nu gällande fördelningsgrunder. Jag föreslår därför att de nya fördelningsgrunderna får tillämpas redan fr. o. m. årsskiftet 1972/73, vilket innebär en förmån för kommunerna.

#### **Skattekompensation för redare i visst fall**

Som framgår av det föregående äger redare f. n. rätt att för egen räkning behålla 1 % av för varje period redovisad sjömansskatt. Detta medför att ett belopp om ca 1,5 milj. kr. årligen tillgodoförs redarna. Beloppet utgör emellertid skattepliktig intäkt för redarna. Det årliga skattebortfallet kan därför beräknas ligga mellan 700 000 och 800 000 kr.

Förmånen i fråga utgör en avlösning av den rätt redaren tidigare hade att behålla den skatt som belöpte på sjukpenning. Till sjöman utgår nämligen inte sjukpenning utan redaren utbetalar sjuklön till sjöman på grund av lag och avtal.

Som jag påpekade i prop. 1970: 98 (s. 88) torde redares rätt att behålla skatten på sjukpenningen ha sin grund i förhållandena under den tid då sjukpenningen var skattefri även vid s. k. arbetsgivarinträde. Genom avtal med de ombordanställdas organisationer fick redarna rätt att tillgodogöra sig skatten på sjuklöneavdraget. Annorlunda ställer sig emellertid saken numera, när sjukpenningen är skattepliktig i de fall då arbetsgivaren har att utge sjuklön. Vid föregående behandling av frågan anmärkte en remissinstans, att den ifrågavarande förmånen för redare borde tas bort. Jag godtog emellertid tills vidare sjömansskattekommitténs förslag att redarna som kompensation för att förmånen avskaffades fick tillgodogöra sig det berörda enprocentiga avdraget, i vart fall till dess automatisk databehandling (ADB) infördes vid sjö-

mansskatteredovisningen, vilket skulle komma att medföra vissa lättnader för rederierna.

Den år 1970 aviserade ADB-reformen är numera genomförd. Den har fått till följd att redarna inte behöver lämna kontrolluppgifter till den årliga taxeringen i vad avser sjöinkomst. Som jag antytt var enprocentsavdraget avsett att vara ett provisorium. Det synes emellertid inte längre vara motiverat att redarna skall kompenseras för sin skyldighet att utge sjuklön; andra arbetsgivare med s. k. arbetsgivarinträde kompenseras inte för detta i skattesammanhang.

Jag föreslår med hänsyn till det anförda att redares förmån enligt 14 § 1 mom. SJF att få behålla 1 % av redovisad sjömansskatt upphör. Ändringen bör avse sjömansskatt fr. o. m. år 1973.

### **Förmånsrätt för skatt på annonser och reklam**

Skatt utgår enligt förordningen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam fr. o. m. den 1 november 1972. Denna skatt är att anse som en punktskatt. Enligt lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. har flertalet skatter av punktskattekaraktär förmånsrätt i konkurs. Så är fallet med bl. a. annonsskatten som den 1 november i år ersätts av skatten på annonser och reklam. Jag föreslår sådan ändring i sistnämnda lag, att den nya skatten jämföras med andra skatter som är förmånsberättigade enligt denna.

### **Hemställan**

Under återopande av vad jag sålunda har anfört hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

*dels* antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt,

2. lag om ändring i lagen (1971: 1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.,

*dels* godkänna de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i det föregående och bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla fr. o. m. den 1 mars 1973.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avläsas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Britta Gyllensten*

Tabell 1. Ökning (+) eller minskning (−) av sjömansskatten enligt propositionen

## Fjärrfart

| Beskatt-<br>ningsbar<br>månads-<br>ink., kr. | Sjömansskatt, i kr., för    |                    |          |                       |                    |          |                            |                    |          |                        |                    |          |
|----------------------------------------------|-----------------------------|--------------------|----------|-----------------------|--------------------|----------|----------------------------|--------------------|----------|------------------------|--------------------|----------|
|                                              | ogift sjöman utan barn enl. |                    |          | gift sjöman enligt    |                    |          | ogift sjöman med barn enl. |                    |          | utländsk sjöman enligt |                    |          |
|                                              | nuvaran-<br>de regler       | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler      | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler  | propo-<br>sitionen | skillnad |
| 1                                            | 2                           | 3                  | 4        | 5                     | 6                  | 7        | 8                          | 9                  | 10       | 11                     | 12                 | 13       |
| 600                                          | 72                          | —                  | — 72     | —                     | —                  | —        | —                          | —                  | —        | 44                     | —                  | — 44     |
| 900                                          | 162                         | 55                 | — 107    | 21                    | —                  | — 21     | —                          | —                  | —        | 99                     | 30                 | — 69     |
| 1 200                                        | 252                         | 162                | — 90     | 128                   | —                  | — 128    | 70                         | —                  | — 70     | 155                    | 87                 | — 68     |
| 1 500                                        | 346                         | 276                | — 70     | 215                   | 118                | — 97     | 161                        | 54                 | — 107    | 213                    | 148                | — 65     |
| 1 800                                        | 441                         | 390                | — 51     | 302                   | 234                | — 68     | 253                        | 165                | — 88     | 272                    | 210                | — 62     |
| 2 100                                        | 577                         | 528                | — 49     | 429                   | 370                | — 59     | 365                        | 295                | — 70     | 386                    | 333                | — 53     |
| 2 400                                        | 714                         | 666                | — 48     | 557                   | 507                | — 50     | 478                        | 426                | — 52     | 500                    | 456                | — 44     |
| 2 700                                        | 886                         | 843                | — 43     | 726                   | 681                | — 45     | 640                        | 589                | — 51     | 653                    | 613                | — 40     |
| 3 000                                        | 1 059                       | 1 020              | — 39     | 896                   | 855                | — 41     | 802                        | 753                | — 49     | 806                    | 771                | — 35     |
| 3 500                                        | 1 349                       | 1 327              | — 22     | 1 186                 | 1 165              | — 21     | 1 092                      | 1 063              | — 29     | 1 068                  | 1 048              | — 20     |
| 4 000                                        | 1 637                       | 1 633              | — 4      | 1 474                 | 1 469              | — 5      | 1 378                      | 1 367              | — 11     | 1 327                  | 1 322              | — 5      |
| 5 000                                        | 2 216                       | 2 243              | + 27     | 2 050                 | 2 081              | + 31     | 1 953                      | 1 982              | + 29     | 1 846                  | 1 874              | + 28     |
| 6 000                                        | 2 811                       | 2 877              | + 66     | 2 645                 | 2 715              | + 70     | 2 539                      | 2 598              | + 59     | 2 381                  | 2 442              | + 61     |
| 8 000                                        | 4 094                       | 4 278              | + 184    | 3 927                 | 4 116              | + 189    | 3 819                      | 3 998              | + 179    | 3 534                  | 3 703              | + 169    |
| 10 000                                       | 5 460                       | 5 712              | + 252    | 5 291                 | 5 550              | + 259    | 5 176                      | 5 430              | + 254    | 4 762                  | 4 994              | + 232    |

Tabell 2. Ökning (+) eller minskning (−) av sjömansskatten enligt propositionen

Närfart

| Beskatt-<br>ningsbar<br>månads-<br>ink., kr. | Sjömansskatt, i kr., för    |                    |          |                       |                    |          |                            |                    |          |                        |                    |          |
|----------------------------------------------|-----------------------------|--------------------|----------|-----------------------|--------------------|----------|----------------------------|--------------------|----------|------------------------|--------------------|----------|
|                                              | ogift sjöman utan barn enl. |                    |          | gift sjöman enligt    |                    |          | ogift sjöman med barn enl. |                    |          | utländsk sjöman enligt |                    |          |
|                                              | nuvaran-<br>de regler       | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler      | propo-<br>sitionen | skillnad | nuvaran-<br>de regler  | propo-<br>sitionen | skillnad |
| 1                                            | 2                           | 3                  | 4        | 5                     | 6                  | 7        | 8                          | 9                  | 10       | 11                     | 12                 | 13       |
| 600                                          | 113                         | 86                 | − 27     | —                     | —                  | —        | —                          | —                  | —        | 73                     | 55                 | − 18     |
| 900                                          | 218                         | 194                | − 24     | 75                    | 35                 | − 40     | 23                         | —                  | − 23     | 140                    | 122                | − 18     |
| 1 200                                        | 323                         | 302                | − 21     | 168                   | 142                | − 26     | 112                        | 84                 | − 28     | 208                    | 190                | − 18     |
| 1 500                                        | 440                         | 417                | − 23     | 283                   | 259                | − 24     | 220                        | 195                | − 25     | 283                    | 263                | − 20     |
| 1 800                                        | 557                         | 533                | − 24     | 399                   | 376                | − 23     | 328                        | 306                | − 22     | 358                    | 337                | − 21     |
| 2 100                                        | 696                         | 674                | − 22     | 537                   | 515                | − 22     | 463                        | 439                | − 24     | 482                    | 463                | − 19     |
| 2 400                                        | 836                         | 815                | − 21     | 675                   | 655                | − 20     | 598                        | 573                | − 25     | 607                    | 589                | − 18     |
| 2 700                                        | 1 010                       | 992                | − 18     | 847                   | 830                | − 17     | 761                        | 739                | − 22     | 763                    | 748                | − 15     |
| 3 000                                        | 1 184                       | 1 169              | − 15     | 1 020                 | 1 006              | − 14     | 925                        | 906                | − 19     | 919                    | 907                | − 12     |
| 3 500                                        | 1 474                       | 1 476              | + 2      | 1 310                 | 1 313              | + 3      | 1 215                      | 1 213              | − 2      | 1 179                  | 1 182              | + 3      |
| 4 000                                        | 1 760                       | 1 782              | + 22     | 1 598                 | 1 619              | + 21     | 1 503                      | 1 519              | + 16     | 1 439                  | 1 457              | + 18     |
| 5 000                                        | 2 338                       | 2 392              | + 54     | 2 174                 | 2 232              | + 58     | 2 079                      | 2 132              | + 53     | 1 957                  | 2 010              | + 53     |
| 6 000                                        | 2 939                       | 3 029              | + 90     | 2 772                 | 2 869              | + 97     | 2 665                      | 2 751              | + 86     | 2 494                  | 2 581              | + 87     |
| 8 000                                        | 4 222                       | 4 431              | + 209    | 4 055                 | 4 270              | + 215    | 3 945                      | 4 151              | + 206    | 3 650                  | 3 842              | + 192    |
| 10 000                                       | 5 588                       | 5 867              | + 279    | 5 421                 | 5 704              | + 283    | 5 305                      | 5 583              | + 278    | 4 878                  | 5 133              | + 255    |

Tabell 3. Skillnaden mellan skatt för landanställda och sjömansskatt i fjärrfart enligt propositionen

Statlig inkomstskatt enligt SFS 1972: 375

Kommunal utdebitering 23 kr.

| Kontant<br>månads-<br>inkomst<br>kr. | Fri<br>kost<br>kr. | Total<br>månads-<br>inkomst<br>kr. | Ogift utan barn           |                          |          |     | Gift                      |                          |          |     |
|--------------------------------------|--------------------|------------------------------------|---------------------------|--------------------------|----------|-----|---------------------------|--------------------------|----------|-----|
|                                      |                    |                                    | Skatt<br>enl. tax.<br>kr. | Sjömans-<br>skatt<br>kr. | Skillnad |     | Skatt<br>enl. tax.<br>kr. | Sjömans-<br>skatt<br>kr. | Skillnad |     |
| 1                                    | 2                  | 3                                  | 4                         | 5                        | 6        | 7   | 8                         | 9                        | 10       | 11  |
| 600                                  | 250                | 850                                | 183                       | —                        | 183      | 100 | 33                        | —                        | 33       | 100 |
| 900                                  | 250                | 1 150                              | 289                       | 55                       | 234      | 81  | 139                       | —                        | 139      | 100 |
| 1 200                                | 250                | 1 450                              | 397                       | 162                      | 235      | 59  | 247                       | —                        | 247      | 100 |
| 1 500                                | 250                | 1 750                              | 508                       | 276                      | 232      | 46  | 358                       | 118                      | 240      | 67  |
| 1 800                                | 250                | 2 050                              | 632                       | 390                      | 242      | 38  | 482                       | 234                      | 248      | 51  |
| 2 100                                | 250                | 2 350                              | 771                       | 528                      | 243      | 32  | 621                       | 370                      | 251      | 40  |
| 2 400                                | 250                | 2 650                              | 922                       | 666                      | 256      | 28  | 772                       | 507                      | 265      | 34  |
| 2 700                                | 250                | 2 950                              | 1 096                     | 843                      | 253      | 23  | 946                       | 681                      | 265      | 28  |
| 3 000                                | 250                | 3 250                              | 1 281                     | 1 020                    | 261      | 20  | 1 131                     | 855                      | 276      | 24  |
| 3 500                                | 250                | 3 750                              | 1 587                     | 1 327                    | 260      | 16  | 1 437                     | 1 165                    | 272      | 19  |
| 4 000                                | 250                | 4 250                              | 1 893                     | 1 633                    | 260      | 14  | 1 743                     | 1 469                    | 274      | 16  |
| 5 000                                | 250                | 5 250                              | 2 503                     | 2 243                    | 260      | 10  | 2 353                     | 2 081                    | 272      | 12  |
| 6 000                                | 250                | 6 250                              | 3 144                     | 2 877                    | 267      | 8   | 2 994                     | 2 715                    | 279      | 9   |
| 8 000                                | 250                | 8 250                              | 4 544                     | 4 278                    | 266      | 6   | 4 394                     | 4 116                    | 278      | 6   |
| 10 000                               | 250                | 10 250                             | 5 981                     | 5 712                    | 269      | 4   | 5 831                     | 5 550                    | 281      | 5   |

